

Universiteit
Leiden
The Netherlands

The theatre of emotions: the success of Spanish drama in the Low Countries (1617-1672)

Vergeer, T.

Citation

Vergeer, T. (2022, April 6). *The theatre of emotions: the success of Spanish drama in the Low Countries (1617-1672)*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3281853>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3281853>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Bibliography

Abbreviations

BML	Bibliothèque municipale de Lyon
BNE	Biblioteca nacional de España
BNF	Bibliothèque nationale de France
EHC	Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience (Antwerp)
KBR	Koninklijke Bibliotheek van België / Bibliothèque royale de Belgique
KB	Koninklijke Bibliotheek van Nederland
KNAW	Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
ÖNB	Österreichische Nationalbibliothek
SBH	Stadsbibliotheek Haarlem
UBA	Universiteitsbibliotheek Amsterdam
UBG	Universiteitsbibliotheek Gent
UBL	Universiteitsbibliotheek Leiden
UBU	Universiteitsbibliotheek Utrecht

Primary Sources

- ‘Aen de Wel-edel, achtbare, ende konstlievende Heeren, Heere Ferdinandus Anthonius de Broeckhoven, Banderheere van Put, etc. Borghemeester der Princelijcke stadt Brussel. Ende Heere Joannes Cools, Schepene der selve stede, Licentiaet in de Rechten. Hoofd-mannen van de nieuwe Brusselsche Toonneel-Burgh, ende dessels Maetschappij’, in A.F. Wouters, *Den volmaecten ridder* (Brussels: Peeter de Dobbeleer, 1665), fols. *2^r–*4^r, BNF, 8 YTH 70094.
- Amalteo, A., *Ulisse all’isola di Circe. Damma musicale, in aplauso alle nozze augustissime delle maesta di Filippo re di Spagna; et Maria Anna d’Austria* (Brussels: Huberto Antonio Velpio, 1650), Rijksmuseum Amsterdam, 325 B 19.
- Anslo, R., ‘Op Adam Karels Kleazjenor en Doristee’, in A.K. van Germez, *Klaagende Kleazjenor, en doolende Doristee* (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1647), fol. A4^r, UBL, 1097 F 112: 1.
- Aristotle, *Poetics*, in Aristotle: *Poetics*. Longinus: *On the Sublime*. Demetrius: *On Style*, trans. by Stephen Halliwell, Loeb Classical Library, 199 (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1995), 1–142.
- , *Aristotle’s Poetics*, ed. by J. Baxter and P. Atherton, trans. by G. Whalley (Montreal: McGill University Press; Kingston, ON: Queen’s University Press, 1997).

- Bacon, F., *The Advancement of Learning* (Oxford: Clarendon Press, [1605] 1926).
- van Beverwijck, J., *Schat der gesontheit* (Dordrecht: Hendrick van Esch, 1637), UBL, 1253 F 9.
- de Bie, C., *Armoede vanden Graeve Florellus, oft lyden sonder wraeck, vertaelt uyt Lope de Vega, ghenoeemt La Pobrezza de Reynaldos* (Antwerp: Gerardus van Wolsschaten, 1671), UBL, 1089 B 6: 1.
- , *Gheweldighe Heerschappye Vanden onrechtveerdighen Boris Ghedempt ende gehstraft door den jonghen Prince Demetrius Als eenighen en rechten Erfgenaem van het groot Hertoghdom van Moskovien* (Antwerp: Jacob Mesens, c. 1672), UBL, 1089 B 7.
- , *Alphonsus en Thebasile, oft her-Stelde onnooselheydt* (Antwerp: Jacob Mesens, 1673), UBL, 708 C 13: 3a.
- Blasius, J., *De malle wedding* (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1671), UBA, 691 G 92.
- van der Borcht, W., *Rosimunda* (Brussels: Guilliam Scheybels, 1651), UBG, BL.006401/3.
- Brandt, G., *Het leven van Joost van den Vondel*, in J. van den Vondel, *Poëzy of verscheide gedichten* (Franeker: Leonard Strik, 1682), ii, 1–89, KB 759 E 1: 2: 2.
- de Brune de Jonge, J., *Wetsteen der vernuften, oft bequaam middel, om, van alle voorvallende zaken, aardighlik te leeren spreken* (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1644), UBL, 1175 C 7.
- Calderón de la Barca, P., *La gran Cenobia*, in *Primera parte de comedias de Don Pedro Calderon de la Barca* (Madrid: viuda de Juan Sanchez, 1640a), fols. 78^r–102^r, BNE, R/12588.
- , *La vida es sueño*, in *Primera parte de comedias de Don Pedro Calderon de la Barca* (Madrid: viuda de Juan Sanchez, 1640b), fols. 1^r–26^v, BNE, R/12588.
- , *Primera parte de comedias de Don Pedro Calderon de la Barca; Segunda parte de las comedias de Don Pedro Calderon de la Barca* (Madrid: viuda de Juan Sanchez/Maria de Quiñones, 1640/1641), KBR, WBS VB 6.606 A RP.
- , *El mayor encanto, amor*, in *Segunda parte de las comedias de Don Pedro Calderon de la Barca* (Madrid: Carlos Sanchez, 1641), fols. 1^r–27^v, BNE, TI/17(2).
- de Castelein, M., *De const van rhetoriken. Facsimile van de eerste uitgave, Gent 1555* (Oudenaarde: Theater Pax Vobis, 1986).
- de Castro y Bellvís, G., *Las mocedades del Cid: primera parte*, in *Primera parte de las comedias de Don Guillen de Castro* (Valencia: Felipe Mey, 1618), BNE, R/18042.
- Cats, J., *Houwelyck. Dat is de gansche gelegentheydt des Echten Staets* (Middelburg: Jan Pieterss vande Venne, 1625), BML, BE 101/16.
- , *Spiegel van den ouden ende nieuwen tijt. Van nieu oversien, vermeerderd en verbeterd. Derden druck* (The Hague: Isaac Burchoorn, 1632), BML, 389059.
- Claudian, 'Against Rufinus 1', in *Panegyric on Probinus and Olybrius. Against Rufinus 1 and 2. [...]*, trans. by M. Platnauer, *Loeb Classical Library*, 135 (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1992), 24–55.
- Corneille, P., *Le Cid* (Paris: Francois Traga, 1637), BNF, RES-YF-667.
- 'Door Got, natuur en reen'; 'Lofdicht. Ter eeren des Dichter', in A.F. Wouthers, *De verliefde*

- stiefmoeder oft de gestrafte bloetschandt (Antwerp: Marcellis Parijs, 1665b), fol. π3^v, UBL, 1093 G 9.
- Dullaart, J., *Alexander de Medicis, of t bedrooge betrouwen*, trans. by J. Baroces (Amsterdam: Gerrit van Goedesberg, 1653), UBL, 1253 C 9: 1.
- E.D.S.M., *Spaensche comedie De mislukte liefde, en trouw van Rugero prins van Navarren* (Amsterdam: SVB, 1674), UBL, 1093 F 31.
- van Foreest, N., *Een cort verhael van de strenghe belegheringhe ende aftreck der Spangiaerden van de stadt Almaer ghelegghen in Hollandt [...]* (Delft: Aelbert Hendricksz, 1573), UBL, THYSPF 199.
- de Fuyter, L., 'Sonnet. Op Adam Karels Vervolgde Laura', in A.K. van Germez, *Vervolgde Laura* (Amsterdam: Johannes Jacot, 1645), fol. * 8^r, UBL, 1097 F 112: 3.
- , *Lope de Vega Carpioos Verwerde-Hof*, trans. by J. Baroces (Amsterdam: Johannes Jacot, 1647), UBA, 694 E 42.
- van Germez, A.K., *Vervolgde Laura*, trans. by J.H. Glazemaker (Amsterdam: Johannes Jacot, 1645), UBL, 1097 F 112: 3.
- , *Eduard, anders stantvastige weduwe*. (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1660), UBL, 1097 F 112: 5.
- de Graef, H., *Joanna Koningin van Napels of Den trotzen dwinger* (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1664), UBG, BL 7833.
- de Griek, C., *Den grooten Bellizarius* (Leeuwarden: Gysbert Sybes, 1658), UBL, 1091 F 71: 2.
- , *Samson, oft edel-moedighen Nazareen* (Brussels: Peeter de Dobbeleer, 1660), UBL, 1091 F 71: 1.
- , *Cenobia, met de doodt van Kaizer Aureliaen* (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1667), UBL, 1091 E 30.
- , *Ulysses in t eylant van Circe, oft geen grooter Toovery als Liefde* (Brussels: Jan Mommaert, 1668), UBL, 1091 F 71: 3.
- Groot placact-Boeck, *vervattende de placaten, ordonnantien ende edicten vande Doorluchtige [...]*, ed. by C. Cau, (The Hague: Weduwe van Hillebrandt Jacobsz van Wouw, 1658), UBU, FOL.47.
- Grotius, H., *Parallellon Rerumpublicarum Liber Tertius: De Moribus Ingenioque Populorum Atheniensium, Romanorum, Batavorum*, ed. by J. Meerman, 4 vols (Haarlem: Loosjes, [1602] 1801), I.
- , *The Antiquity of the Batavian Republic: With the Notes by Petrus Scriverius*, ed. by Jan Waszink (Assen: Van Gorcum, [1610] 2000).
- , *De iure belli ac pacis*, ed. by B.J.A. de Kanter-van Hettinga Tromp (Leiden: Brill, [1625] 1939).
- , *Inleiding tot de Hollandsche rechts-geleertheyd* (The Hague: Weduwe en erven van Hillebrandt Jacobsz van Wouw, 1631), UBL, 1499 A 11.
- , 'Hugo Grotius—De Republica Emendanda: A Juvenile Tract by Hugo Grotius on the Emendation of the Dutch Polity', in *Grotiana*, 5.1, ed. and trans. by A.C.G.M. Eyffinger, 1984, 1–135.
- Harsdörffer, G.-P., *Frauenzimmer-Gesprächspiele* (Nuremberg: Wolfgang Endtern, 1646), ÖNB, * 44.Mm.287. (Vol. 6).

- van Heemskerck, J., *De verduyteste Cid* (Hoorn: Barent Adriaensz Berentsma, 1641), UBL, 1096 H 41.
- Heinsius, D., *De Tragœdiae Constitutione Liber* (Leiden: Jan Bouwensz., 1611), UBL, 195 E 8.
- Heynck, D.P., *Veranderlyk geval, of Stantvastige liefde: Bly-spel*, trans. by J. Baroces (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1663), UBL, 1089 B 31: 3.
- , *Don Louis de Vargas, of edelmoedige wraek* (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1668), KB, 448 K 17.
- Hooft, P.C., *Geeraerd van Velsen* (Amsterdam: Willem Jansz. Blaeu, 1613), UBL, 1098 B 68.
- , *Rampsaligheden der Verheffinge van den Huize van Medicis* (Amsterdam: Nicolaes van Ravesteyn, 1649), UBL, 1031 F 23.
- Horace, *The Art of Poetry*, in *Ancient Literary Criticism. The Principal Texts in New Translations*, ed. by D.A. Russell and M. Winterbottom, trans. by D.A. Russell (Oxford: Clarendon Press, 1972), 279–291.
- , ‘Odes’, in *Odes and Epodes*, ed. and trans. by N. Rudd, Loeb Classical Library, 33 (Cambridge, MA: Harvard University Press, 2004), 21–261.
- Huydecoper, B., *Afschriften, aantekeningen en concepten (2): Inventaris van de kleederen, schermen, tooneelen, ende andere goederen, berustende in den schouwburg deezer Stede [...]*, c. 1730, Utrechts Archief, 67—Archief Familie Huydecoper, 2.1.23.3.4.–315.
- Huygens, C., *Otorum libri sex. Poëmata varij sermonis, stili, argumenti*. (The Hague: Aert Meuris, 1625), KB, 759 C 17.
- Jiménez de Enciso, D., *Los Medicis de Florencia*, in *Doze comedias las mas grandiosas que asta aora han salido de los meiores, y mas insignes poetas. Segunda parte* (Lisbon: Pablo Craesbeeck, 1647), fols. 216^r–244^v, BNE, R/12260.
- de Leeuw, A.B., ‘Kort Inhoudt’, in C. de Grieck, *Cenobia, Met de Doodt van Kaizer Aureliaen* (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1667), UBL, 1091 E 30.
- , *De toveres Circe*, trans. by J. Baroces (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1670), UBL, 1097 E 74.
- , *De toveres Circe*, trans. by J. Baroces (Amsterdam: Erfg. van Jacob Lescaille, 1690), UBL, 1092 G 1: 3.
- Lipsius, J., *Over standvastigheid bij algemene rampspoed* (Baarn: Amboboeken, [1583] 1983).
- Lope de Vega, F., *Comedia de los donayres de matico*, in *Las comedias del famoso poeta Lope de Vega Carpio* (Zaragoza: Angelo Tauanno, 1604a), fols. 1^r–28^r, BNE, R/13852.
- , *Comedia del perseguido*, in *Las comedias del famoso poeta Lope de Vega Carpio* (Zaragoza: Angelo Tauanno, 1604b), fols. 28^v–70^r, BNE, R/13852.
- , *La comedia del molino*, in *Las comedias del famoso poeta Lope de Vega Carpio* (Zaragoza: Angelo Tauanno, 1604c), fols. 135^v–166^r, BNE, R/13852.
- , *La escolástica celosa*, in *Las comedias del famoso poeta Lope de Vega Carpio* (Zaragoza: Angelo Tauanno, 1604d), fols. 75^r–101^v, BNE, R/13852.
- , *Las comedias del famoso poeta Lope de Vega Carpio* (Antwerp: Martinus Nucius, 1607), EHC, C 1759:1 [C2–540 g].

- , *Arte nuevo de hacer comedias en este tiempo*, ed. by J. Manuel Rozas (Alicante: Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, [1609] 2003).
- , *La hermosa Ester* (Alicante: Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, [1610] 1999).
- , *La fuerza lastimosa*, in *Segunda parte de las comedias de Lope de Vega Carpio: que contiene otras doze [...]* (Barcelona: Sebastian de Cormellas al Call, 1611a), fols. A1^r–C6^r, BNE, R/25186.
- , *Segunda parte de las comedias de Lope de Vega Carpio* (Antwerp: Andreas Bacx, 1611b), EHC, C 1759:2 [C2–540 g].
- , *Laura Perseguida*, in *Doze comedias de Lope de Vega Carpio [...] sacadas de sus originales: quarta parte* (Madrid: Miguel Serrano de Vargas, 1614), fols. 1^r–28^v, BNE, R/24987.
- , 'Prologo Dialogistico', in *Decimasexta parte de las comedias de Lope de Vega Carpio* (Madrid: Alonso Martín, 1621), fols. ¶^r–¶¶¶^v, BNE, R/13867.
- , *El castigo sin venganza* (Madrid: Alonso Martin, 1635), BNE, T/25304.
- , *Si no vieran las mugeres*, in *La Vega del Parnasso, por el Fenix de España frey Lope de Vega Carpio* (Madrid: Imprenta del Reyno, 1637), fols. 271^v–292^v, BNE, R/18193.
- , *Der Beklägliche Zwang*, trans. by H.C.R., 1661, *Historisches Archiv der Stadt Köln*, Best. 7020 Hs. (W*), 303.
- , *La Reyna Juana de Nápoles, y marido bien ahorcado* (Madrid: Lonja de Comedias de la Puerta del Sol, 1737), BNE, T/12794.
- van Mander, K., 'Den Grondt der Edel vry Schilder-const: Waer in haer ghestalt, aerdt ende wesen, de leer-lustighe Jeught in verscheyden Deelen in Rijm-dicht wort voor ghedraghen', in *Het Schilder-Boeck (Facsimile after the First Edition, Haarlem 1604)* (Doornspijk: Davaco Publishers, [1604] 1969), fols. 1^r–57^v.
- Mira de Amescua, A., *El palacio confuso* (Alicante: Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, [c. 1628] 2014).
- de Monroy y Silva, C., *Las mudanças de la fortuna y firmezas del amor*, in *Doze comedias las mas famosas que asta aora han salido de los meiores y mas insignes poetas. Tercera parte* (Lisbon: Antonio Alvarez, 1649), 71–110, BNE, R/10991.
- van Mussem, J., *Rhetorica die edele const van welseggghen ghenomen uyt de oude vermarste rhetorisiennen ende orateuren, als Cicero, Quintilianus ende meer andere* (Gouda: Jacobus Migoen, 1607), UBA, OK61–2519.
- Nil Volentibus Arduum, *Het spookend weeuwte* (Amsterdam: Adriaan van Gaasbeek, 1670), KNAW, G 1148: 3: 2.
- , *Onderwys in de tooneel-Poëzy: De opvattingen over toneel van het Kunstgenootschap Nil Volentibus Arduum*, ed. by T. Harmsen (Rotterdam: Ordeman, [c. 1678] 1989).
- Ovid, *Metamorphoses, Volume II: Books 9–15*, ed. by G.P. Goold, trans. by F.J. Miller, Loeb Classical Library, 43 (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1916).
- Parsonaadjeboek*, 1658, Stadsarchief Amsterdam, 367A.—Archief van het Burgerweeshuis, 429.

- Pels, A., *Gebruik én misbruik des tooneels*, ed. by M.A Schenkeveld-van der Dussen (Culemborg: Tjeenk Willink/ Noorduijn, [1681] 1978).
- , *De gelukte list, óf bedrooge Mof* (Amsterdam: Albert Magnus, 1689), UBL, 1099 D 40.
- Pérez de Montalbán, J., *El valiente Nazareno* (Madrid: Alonso Pérez de Montalbán, 1638), BNE, T/3152 v.2.
- Placcaeten ende ordonnantien vande Hertoghen van Brabant, Princen van dese Neder-landen, 2 vols (Antwerp: Hendrick Aertssens, 1648), II, UBG, BIB.S.052683.
- Questiers, C., *Den geheymen minnaar* (Amsterdam: Gerrit van Goedesberg, 1655), UBL, 1098 B 99.
- , *Casimier, of gedempte hoogmoed* (Amsterdam: Gerard Smit, 1656), UBL, 1098 B 100.
- , *d'Ondanckbare Fulvius en getrouwe Octavia* (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1665), UBL, 1094 F 40.
- Quintilian, *De opleiding tot redenaar*, ed. and trans. by P. Gerbrandy (Groningen: Historische Uitgeverij, 2001).
- van Ravesteyn, N., 'De Drucker tot den Leser', in J. van Heemskerck, *De Verduytste Cid* (Amsterdam: Nicolaes van Ravesteyn, 1641), fol A2^r, KB, 810 G 14.
- Ripa, C., *Cesare Ripa's iconologia of uytbeeldinghen des verstants*, ed. by J. Becker, trans. by D.P. Pers (Doornspijk: Davaco Publishers, [1644] 1971).
- Rodenburgh, Th., *Casandra Hertoginne van Borgonie, en Karel Baldevs* (Amsterdam: Cornelisz Lodewijk van der Plasse, 1617a), UBA, Port. ton. 59–10.
- , *Hertoginne Celia en grave Prospero* (Amsterdam: J.P. Wachter, 1617b), UBL, 1090 B 1: 3.
- , *Ialoersche studenten* (Leiden: Bartholomeus Jacobsz de Fries, 1617c), UBL, 1091 B 65.
- , *Jalouse studentin* (Amsterdam: Willem Jansz Stam, 1617d), UBL, 1091 B 32.
- , 't *Quaedt syn meester loont* (Amsterdam: Dirck Pietersz Voskuyl, 1618), UBA, Port. ton. 57–16.
- , *Eglentiers Poëtens Borst-Weringh* (Amsterdam: Paulus Ravesteyn, 1619), UBL, 1090 B 4: 1.
- Rotrou, J., *Laure Persecutée* (Paris: Antoine de Sommaville, 1639), BNF, YF-351.
- Ruiz de Alarcón y Mendoza, J., *El tejedor de Segovia*, in *Obras Completas*, ed. by Alva Vernon Ebersole, 2 vols (Valencia: Albatros Hispanofilia, [1619] 1990), II, 237–272.
- , *El texedor de Segovia, primera parte* (Madrid: Antonio Sanz, c. 1728–1770), BNE, U/9325.
- , *El texedor de Segovia, segunda parte* (Madrid: Antonio Sanz, 1736), BNE, U/9350.
- S.A.A., 'Op het Treurspel', in A.F. Wouthers, *De verliefde stiefmoeder oft de gestrafte bloetschandt* (Antwerp: Marcellis Parijs, 1665), π4^r, UBL, 1093 G 9.
- Scaliger, J.C., *Poetices Libri Septem. Sieben Bücher Über Die Dichtkunst*, ed. by L. Deitz and G. Vogt-Spira, 6 vols (Stuttgart: Frommann; Bad Cannstatt: Holzboog, 1994), I, Books 1 and 2.
- , *Poetices Libri Septem. Sieben Bücher Über Die Dichtkunst*, ed. by L. Deitz and G. Vogt-Spira, 6 vols (Stuttgart: Frommann; Bad Cannstatt: Holzboog, 1995), III, Book 3, Ch. 95–126; Book 4.

- Serwouters, J., *Den grooten Tamerlan, met de dootd van Bayaset de I, Turks Keizer* (Amsterdam: Barent Otto Smient, 1657), KB, OK81-58.
- , *Hester, oft Verlossing der Jooden* (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1659), UBL, 1090 B 71: 2.
- , *Hester, oft Verlossing der Jooden* (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1667), UBL, 1094 F 67: 2.
- , 'Op De toverés Circe, Treurspél', in A.B. de Leeuw, *De toveres Circe*, trans. by J. Baroces (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1670), fol. * 4^r, UBL, 1097 E 74.
- Sidney, S.P., *An Apology for Poetry (Or The Defence of Poesy)*, ed. by G. Shepherd and R.W. Maslen, 3rd edn (Manchester: Manchester University Press, [1595] 2002).
- Spiegelhel, H.L., *Byspraax Almanak* (Amsterdam: Jan Theunisz, 1600), UBA, 398 F 52: 1.
- Stockink, H., *Verscheide vertooningen, geschickt ter versieringe van eenige tooneel-speelen, die op den Amsterdamschen Schouburg vertoont werden.* (Amsterdam: Hendrik Stockink, 1753), UBL, 1087 F 9.
- Udemans, G., *Practijcke, dat is, werkelijke oeffeninge van de christelijke hoofdeugden, Gheloove, Hoop, ende Liefde* (Dordrecht: François Boels, 1640), KB, 943 B 86.
- Virtus nobilitas est, 'Aliud', in A.F. Wouters, *De verliefde stiefmoeder oft de gestrafte bloetschandt* (Antwerp: Marcellis Parijs, 1665b), fol. π4^r, UBL, 1093 G 9.
- Voet, P., *De duellis ex omni jure decisus casibus, liber singularis* (Utrecht: Janssonius van Waesberge, 1658), UBG, BIB.JUR.002498.
- van den Vondel, J., 'Kinder-lyck', in *De werken van Vondel*, ed. by J.F.M. Sterck, and others (Amsterdam: Maatschappij voor Goede en Goedkoope Lectuur, [1632] 1929), Part 3, 1627-1640, 388, 921.
- , *Elektra* (Amsterdam: Abraham de Wees, 1639), UBL, 1091 B 89.
- , *Samson of Heilige wraeck* (Amsterdam: Abraham de Wees, 1660), UBL, 1253 C 9: 6.
- Vos, I., *Gedwongen Vrient*, trans. by J. Baroces (Amsterdam: Jan van Hilten, 1646), UBL, 1090 B 48.
- , *De Beklaagelycke Dwangh*, trans. by J. Baroces (Amsterdam: Adam Karelsz van Germez and Gillis Joosten, 1648), SBH, 72 L 55.
- Vos, J., 'Aan J.V. Vondel', in *Alle de gedichten van den Poëet Jan Vos* (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1662), 651-653, UBU, LBNED: L*XVII*VOS.J-B-1.
- , *Medea* (Amsterdam: Jacob Lescaille, 1667), KB, 229 K 63.
- Vossius, G.J., *Poeticarum institutionum libri tres: Institutes of Poetics in Three Parts*, ed. by J. Bloemendal and E. Rabbie, trans. by J. Bloemendal, (Leiden: Brill, [1647] 2010).
- Vrye Lief-hebbers der Rymer-Konste binnen Brussel, *Het leven is maer droom: bly-eyndigh treurspel, vertoont in de wonderlycke Op-voedinghe van Sigismundus, Prince van Polen* (Brussels: Jan Mommaert, 1647), UBL, 1097 F 91.
- , *Sigismundus, Prince van Poolen* (Amsterdam: Jacob Vinckel, 1654), UBL, 1013 H 45.
- de Wijse, J., *Voorzigtige dolheit* (Amsterdam: Jan van Hilten, 1650), UBL, 1241 H 36.
- Wouters, A.F., *De Devotie van Eusebius tot het H. Kruys, verthoont op de Brusselsche Thoonneelburgh* (Brussels: Peeter de Dobbeleer, 1665a), BNF, Yth. 67685.

- , *De verliefde stiefmoeder oft de gestrafte bloetschandt* (Antwerp: Marcellis Parijs, 1665b), UBL, 1093 G 9.
- Zoet, J., *Zabynaja, of vermomde loosheid*, trans. by G.P. Schaep (Amsterdam: Tymen Houthaeck and Dirck Cornelisz Houthaeck, 1648), UBA, 1044 B 103.

Secondary Sources

- van der Aa, A.J., *Biographisch woordenboek der Nederlanden* (Haarlem: J.J. van Brederode, 1878), xxi.
- Abrahamse, W., *Het toneel van Theodore Rodenburgh (1574–1644)* (Amsterdam: A.D. & L. Uitgevers, 1997).
- Albach, B., *Jan Punt en Marten Corver. Nederlandsch tooneelven in de 18e eeuw* (Amsterdam: P.N. van Kampen & Zoon, 1946).
- , 'De Schouwburg van Jacob van Campen', *Oud Holland*, 85 (1970), 85–109.
- , *Langs kermis en hoven. Ontstaan en kroniek van een Nederlands toneelgezelschap in de 17de eeuw* (Zutphen: Walburg Pers, 1977).
- , 'De vertoningen van de Kloostermoorden in Gijsbrecht van Aemstel', *Literatuur*, 4 (1987), 328–335.
- , '30 Juni 1655—Ariana Nooseman ontvangt f76,50 voor zeventien optredens in de Schouwburg. De eerste vrouw op het toneel van de Schouwburg', in *Een theatergeschiedenis der Nederlanden. Tien eeuwen drama en theater in Nederland en Vlaanderen*, ed. by R.L. Erenstein and others (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1996), 234–241.
- Alblas, J., *Bibliographie der werken van Theodor Rodenburgh* (Utrecht: J.L. Beijers, 1894).
- Allen, E., 'Melodrama', *The Oxford Encyclopedia of British Literature* (Oxford: Oxford University Press, 2006).
- Álvarez Francés, L., 'El poder del políglota: traductores de teatro español en el Ámsterdam del siglo XVII', *Colección BIADIG (Biblioteca Aurea Digital)*, 18 (2013a), 23–33.
- , 'The Phoenix Glides on Dutch Wings: Lope de Vega's *El amigo por fuerza* in seventeenth-century Amsterdam' (unpublished master's thesis, Universiteit van Amsterdam, 2013b).
- , 'Fascination for the "Madritsche Apoll": Lope de Vega in Golden Age Amsterdam', *Arte Nuevo. Revista de Estudios Áureos*, 1 (2014), 1–15.
- Álvarez Sellers, M.R., '¿"Los casos de honra son mejores"? Moreto o la deconstrucción de la tragedia', *eHumanista: Journal of Iberian Studies*, 23 (2013), 21–60.
- Amir, T., '26 Mei 1665—De opening van de verbouwde Schouwburg te Amsterdam. Van suggestie naar illusie; kunst- en vliegwerken in de Amsterdamse Schouwburg', in *Een theatergeschiedenis der Nederlanden. Tien eeuwen drama en theater in Nederland en Vlaanderen*, ed. by R.L. Erenstein and others (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1996), 258–265.

- van Anrooij, W., *Spiegel van ridderschap. Heraut van Gelre en zijn ereredes* (Amsterdam: Prometheus, 1990).
- , 'Ridderromans uit de late Middeleeuwen en Vroegmoderne Tijd: Een internationaal onderzoeksthema in opkomst', *Queeste*, 11 (2004), 163–183.
- de Armas, F.A., *Writing for the Eyes in the Spanish Golden Age* (Lewisburg, PA: Bucknell University Press, 2004).
- , 'Claves políticas en las comedias de Calderón. El caso de *El mayor encanto, amor*', *Anuario Calderoniano*, 4 (2011), 117–144.
- , 'The Comedia and the Classics', in *A Companion to Early Modern Hispanic Theater*, ed. by H. Kallendorf (Leiden: Brill, 2014), 33–58.
- Aronson, A., *The History and Theory of Environmental Scenography*, *Theatre and Dramatic Studies*, 3 (Ann Arbor, MI: UMI Research Press, 1981).
- Austin, J.L., *How to Do Things with Words* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1962).
- Bakhtin, M.M., 'Discourse in the Novel', in *The Dialogic Imagination*, ed. by M. Holquist, trans. by C. Emerson and M. Holquist (Austin: University of Texas Press, 1981a), 259–422.
- , 'Forms of Time and of the Chronotype in the Novel: Notes toward a Historical Poetics', in *The Dialogic Imagination*, ed. by M. Holquist, trans. by C. Emerson and M. Holquist (Austin: University of Texas Press, 1981b), 84–258.
- Baratay, E. and Hardouin-Fugier, E., *Zoo: A History of Zoological Gardens in the West* (London: Reaktion Books, 2002).
- Benjamin, W., 'What Is Epic Theatre? [Second Version]', in *Illuminations* (New York: Schocken, 1969), 147–154.
- Bernheimer, R., 'Theatrum Mundi', *The Art Bulletin*, 38 (1956), 225–247.
- Best, S., *Leisure Studies: Themes and Perspectives* (London: Sage, 2010).
- Birkemeier, S., 'Jean Rotrou, adapteur de la comedia espagnole' (unpublished doctoral dissertation, Universiteit van Amsterdam, 2007).
- Blanning, T.C.W., *The Culture of Power and the Power of Culture: Old Regime Europe 1660–1789* (Oxford: Oxford University Press, 2002).
- Bleyerveld, Y., 'Hoe bedriehlijk dat die vrouwen zijn.' *Vrouwenlisten in de beeldende kunst in de Nederlanden circa 1350–1650* (Leiden: Primavera Pers, 2000).
- Blom, F.R.E., 'Solliciteren met poëzie. Zelfpresentatie in Constantijn Huygens' debuutbundel *Otia* (1625)', *De Zeventiende Eeuw*, 23 (2007), 230–244.
- , *Pennen in beweging. Reizen in de Nederlandse literatuur. Drieëntwintigste Bert van Selm-Lezing* (Leiden: Stichting Neerlandistiek Leiden, 2014).
- , 'Enemy Treasures: The Making and Marketing of Spanish Comedia in the Amsterdam Schouwburg', in *Literary Hispanophobia and Hispanophilia in Britain and the Low Countries (1550–1850)*, ed. by Y. Rodríguez Pérez, *Heritage and Memory Studies*, 11 (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2020), 115–144.

- , *Podium van Europa. Creativiteit en ondernemen in de Amsterdamse Schouwburg van de zeventiende eeuw* (Amsterdam: Querido, 2021a).
- , ‘The Pearl from Spain: Calderón’s *La vida es sueño* in the Dutch-Speaking Territories’, in *Literatures without Frontiers. Perspectives for a Transnational Literary History of the Low Countries*, ed. by C. van der Haven and J.A. Parente (Leiden: Brill, 2021b), in print.
- , ‘Theatre on Tour: Amsterdam’s Schouwburg as a European Hub’, *Renaissance Studies*, 35 (2021c).
- Blom, F.R.E., H.T. Nijboer, and R.G.C. van der Zalm, ‘ONSTAGE, the Online Data System of Theatre in Amsterdam from the Golden Age to Today’, *Research Data Journal for the Humanities and Social Sciences*, 5 (2020), 27–40.
- Blom, F.R.E. and O. van Marion, ‘Lope de Vega and the Conquest of Spanish Theater in the Netherlands’, *Anuario Lope de Vega. Texto, literatura, cultura*, 23 (2017), 155–177.
- , *Spaans toneel voor Nederlands publiek, Zeven Provinciën Reeks 38* (Hilversum: Verloren, 2021).
- Bood, R., ‘Between Hispanophobia and Hispanophilia: The Spanish Fascination in English and Dutch 17th-Century Literature’ (unpublished doctoral dissertation, Universiteit van Amsterdam, 2020a).
- , ‘“The Barke Is Bad, but the Tree Good”: Hispanophilia, Hispanophobia and Spanish Honour in English and Dutch Plays (c. 1630–1670)’, in *Literary Hispanophobia and Hispanophilia in Britain and the Low Countries (1550–1850)*, ed. by Y. Rodríguez Pérez, *Heritage and Memory Studies*, 11 (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2020b), 145–164.
- Borowiecki, K.J., ‘How Are You, My Dearest Mozart? Well-Being and Creativity of Three Famous Composers Based on Their Letters’, *Discussion Papers of Business and Economics*, 20 (2013).
- Bower, C.M., *Boethius’ ‘The Principles of Music’: An Introduction, Translation, and Commentary* (Ann Arbor, MI: Vanderbilt University, 1967).
- Bratton, J., ‘Melodrama’, in *The Oxford Companion to Theatre and Performance*, ed. by D. Kennedy (Oxford: Oxford University Press, 2010).
- Brenan, G., *The Literature of the Spanish People: From Roman Times to the Present Day* (Cambridge: Cambridge University Press, 1951).
- Bruijnen, Y., ‘De relatie tussen rederijkers en schilders te Leuven in de zestiende eeuw’, in *Conformisten en rebellen. Rederijerscultuur in de Nederlanden (1400–1650)*, ed. by B. Ramakers (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2003), 247–259.
- Bussels, S., ‘Making the Most of Theatre and Painting: The Power of *Tableaux Vivants* in Joyous Entries from the Southern Netherlands (1458–1635)’, *Art History*, 33 (2010), 237–247.
- , ‘Theories of the Sublime in the Dutch Golden Age: Franciscus Junius, Joost van Den Vondel and Petrus Wittewrongel’, *History of European Ideas*, 42 (2016), 882–892.

- , ‘Dutch Classicism in Europe’, in *The Cambridge Companion to the Dutch Golden Age*, ed. by H. Helmers and G. Janssen (Cambridge: Cambridge University Press, 2018), 308–329.
- , ‘Staging Tableaux Vivants in the Theatre of the Dutch Golden Age’, *Racar*, 44 (2019), 79–91.
- Bussels, S., C. van Eck, C., and B. van Oostveldt, ‘Introduction’, in *The Amsterdam Town Hall in Words and Images: Constructing Wonders*, ed. by S. Bussels, C. van Eck, and B. van Oostveldt (London: Bloomsbury, 2021), 1–28.
- Bussels, S. and B. van Oostveldt, ‘Steden ensceneren macht. Politiek en spektakel in de vroegmoderne tijd’, in *Theater. Een westerse geschiedenis*, ed. by Th. Crombez and others (Louvain: Lannoo Campus, 2015), 156–163.
- Butler, J., *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity* (New York: Routledge, 1999).
- Cardono, Á., D. Cruickshank, and M. Cunningham, ‘“La púrpura de la rosa” y su ambiente teatral y musical’, in P. Calderón de la Barca, *La púrpura de la rosa*, ed. by Á. Cardono, D. Cruickshank, and M. Cunningham, *Teatro del Siglo de Oro Ediciones críticas*, 9 (Kassel: Edition Reichenberger, 1990), 133–152.
- Castillo Pascual, P., ‘Circe Diva: The Reception of Circe in the Baroque Opera (Seventeenth Century)’, in *Ancient Magic and the Supernatural in the Modern Visual and Performing Arts*, ed. by F. Carlà and I. Berti (London: Bloomsbury, 2015), 79–92.
- Castle, T., *Masquerade and Civilization: The Carnavalesque in Eighteenth-Century English Culture and Fiction* (London: Methuen, 1986).
- Charney, M., *Comedy High & Low. An Introduction to the Experience of Comedy* (New York: Peter Lang, 1991).
- Cioranescu, A., ‘Calderón y el teatro clásico francés’, in *La comedia española en el teatro europeo del siglo XVII*, ed. by H.W. Sullivan, R.A. Galoppe, and M.L. Stoutz (London: Tamesis, 1999), 37–81.
- Civardi, J.M., *La Querelle Du Cid (1637–1638)* (Paris: Champion, 2004).
- Claassens, G.H.M., ‘Zwaanridder’, in *Van Aiol tot de Zwaanridder. Personages uit de Middeleeuwse verhaalkunst en hun voortleven in literatuur, theater en beeldende kunst*, ed. by W.P. Gerritsen and A.G. van Melle (The Hague: SUN, 1998), 380–386.
- Coates, G., ‘Lope de Vega, the Chronicle-Legend Plays and Collective Memory’, in *A Companion to Lope de Vega*, ed. by A. Samson and J. Thacker (Woodbridge: Tamesis, 2008), 131–146.
- Connor, K.J., ‘I Want You to Want Me’, *Romance Notes*, 56 (2016), 509–520.
- Cotarelo y Mori, E., *Don Diego Jimenez de Enciso y su teatro* (Madrid: Tip. de la Revista de archivos, Bibliotecas y museos, 1914).
- Couderc, C., ‘Falsa acusación y teatralidad en *Laura perseguida* de Lope de Vega’, *Hipogrifo*, 3 (2015), 7–18.
- Cronk, N., ‘19 Aristotle, Horace, and Longinus: The Conception of Reader Response’, in *The*

- Cambridge History of Literary Criticism, ed. by G. Norton, 9 vols (Cambridge: Cambridge University Press, 1999), III, 199–204.
- D'Antuono, N.L., 'La comedia española en la Italia del siglo XVII: La commedia dell'arte', in *La comedia española en el teatro europeo del siglo XVII*, ed. by H.W. Sullivan, R.A. Galoppe, and M.L. Stoutz (London: Tamesis, 1999), 1–36.
- Debaene, L., *De Nederlandse volksboeken. Ontstaan en geschiedenis van de Nederlandse prozaromans, gedrukt tussen 1475 en 1540* (Hulst: Antiquariaat Merlijn, 1977).
- De Baere, C., 'Het repertoire der compagnies of nieuwe kamers van rhetorica te Brussel', *Jaarboek De Fonteyne* (1945), 99–129.
- De Bruyn, Y., 'UPDATE Visualisation of a "Siege" Tableau Vivant', in *Imagining Violence: Techniques of Early Modern Performativity in the Northern and Southern Netherlands 1630–1690*, 2017. <https://itempvviolence.wordpress.com/2017/08/25/visualisation-of-a-siege-tableau-vivant/> [accessed 16 March 2021].
- De Clippel, K. and F. Vermeylen, 'In Search of Netherlandish Art: Cultural Transmission and Artistic Exchanges in the Low Countries, an Introduction', *De Zeventiende Eeuw*, 31 (2015), 2–17.
- van Deinsen, L., 'Ridders van de Kousenband: Zelfrepresentatie in de gedichten van Catharina Questiers en Cornelia van der Veer in de bundel Lauwer-stryt (1665)', *Vooys*, 28 (2010), 73–84.
- De Keyser, P., 'Inleiding', in J. de Gricke, *Drie Brusselsche kluchten uit de zeventiende eeuw*, ed. by P. de Keyser (Antwerp: De Sikkell, 1925), 7–35.
- De Paepe, T., 'Inrichting en gebruik van het Antwerpse rederijkerstoneel tussen 1619 en 1664: Een virtuele reconstructie', *De Zeventiende Eeuw*, 22 (2006), 316–332.
- , '“De liefhebbers van den herstelden Olyf-tack”. De Antwerpse rederijkers en hun overgeleverde repertoire tussen 1662 en 1762', *Handelingen Koninklijke Zuid-Nederlandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis*, 62 (2008a), 231–250.
- , '“Des operas avecq plus d' esclat”: De eerste commerciële schouwburg van Antwerpen en de introductie van opera', *De Zeventiende Eeuw*, 24 (2008b), 25–37.
- , 'How New Technologies Can Contribute to Our Understanding of Seventeenth- and Eighteenth-Century Drama: An Antwerp Case Study', *Journal of Dutch Literature*, 1 (2010), 28–54.
- , 'Une place pour les comedies ... De relatie tussen inrichting, repertoire en gebruik van de Antwerpse theatergebouwen tussen 1610 en 1762' (unpublished doctoral dissertation, Universiteit Antwerpen, 2011).
- , 'Theatres in Amsterdam and Antwerp between 1637 and 1775: The Evolving Designs of Theatres in the Early Modern Low Countries', *Restoration and 18th Century Theatre Research*, 28 (2013), 5–32.
- , 'Computervisualisaties van de theaterarchitectuur in de Lage Landen (1600–1800)', in

- Theater: Een westerse geschiedenis*, ed. by Th. Crombez and others (Tiel: Lannoo Campus, 2015), 145–155, 324–327, 333–335.
- Dekker, R. and L. van de Pol, *Vrouwen in mannenkleren. De geschiedenis van een tegendraadse traditie: Europa 1500–1800* (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1989).
- van Dijk, H. and B. Ramakers, *Spel en spektakel. Middeleeuws toneel in de Lage Landen* (Amsterdam: Prometheus, 2001).
- DiPuccio, D.M., ‘The Enigma of Enchantment in *El mayor encanto, amor*’, *Hispania*, 70 (1987), 731–739.
- van Dixhoorn, A., *Lustige geesten. Rederijkers in de Noordelijke Nederlanden (1480–1650)* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2009).
- Duits, H., ‘Geeraerd van Velsen: “leugenaar” of radicaal?’, *De Nieuwe Taalgids*, 78 (1985), 404–413.
- , ‘11 november 1621—De Amsterdamse kerkeraad stuurt twee afgezanten naar de burgemeesters om te klagen over een opvoering van Samuel Costers *Iphigenia* in de Nederduytsche Academie. De moeizame relatie tussen kerk en toneel in de zeventiende eeuw’, in *Een theatergeschiedenis der Nederlanden. Tien eeuwen drama en theater in Nederland en Vlaanderen*, ed. by R.L. Erenstein and others (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1996), 178–185.
- , ‘Nawoord’, in P.C. Hooft, *Geeraerd van Velsen; Baeto, of Oorsprong der Hollanderen*, ed. by H. Duits, (Amsterdam: Bert Bakker, 2005), 203–253.
- Dumas, C., ‘L’Espagne invisible ou l’hypotexte inavoué. Transferts et déguisements’, in *La littérature dépliée: Reprise, répétition, réécriture*, ed. by J.P. Engélibert and Y.M. Tran-Gervat (Rennes: Presses universitaires de Rennes, 2008), 229–241.
- , ‘Lope de Vega et ses adaptations Françaises. Le traitement dramatique et la réappropriation culturelle dans trois tragi-comédies de Rotrou’, *Anuario Lope de Vega. Texto, literatura, cultura*, 23 (2017), 104–130.
- Ebben, M., ‘Een wankel evenwicht. Prinsen van Oranje, regenten en burgers in de zeventiende-eeuwse Republiek’, in *Oranje onder. Populair orangisme van Willem van Oranje tot nu*, ed. by H. te Velde and D. Haks (Amsterdam: Prometheus/Bert Bakker, 2014), 47–67.
- van Eck, C. and S. Bussels, ‘Introduction: The Visual Arts and the Theatre in Early Modern Europe’, *Art History*, 33 (2010), 208–223.
- van Eck, C., S. Bussels, and M.J.F. Delbeke, ‘Introduction’, in *Translations of the Sublime. The Early Modern Reception and Dissemination of Longinus’ Peri Hupsous in Rhetoric, the Visual Arts, Architecture and the Theatre*, ed. by C. van Eck, S. Bussels, M.J.F. Delbeke, and J.F. Pieters (Leiden: Brill, 2012), 1–10.
- van Eemeren, G., *Elck raep wat. Inhoudsopgaven van de ernstige Nederlandstalige toneelstukken uit de periode 1575–1650*, 2 vols (Antwerp: Universiteit Antwerpen, 1991), 1.
- Elenbaas, R., ‘De verbouwing van de Amsterdamse Schouwburg (1663–1665) in relatie tot het repertoire, het publiek en de toneelorganisatie’, *De Zeventiende Eeuw*, 20 (2004), 285–298.

- Elliott, J.H., *Spain, Europe & the Wider World, 1500–1800* (New Haven, CT: Yale University Press, 2009).
- Emanuel, S.L., *Property* (New York: Aspen, 2004).
- Espagne, M. and M. Werner, 'Deutsch-Französischer Kulturtransfer im 18. und 19. Jahrhundert. Zu einem neuen interdisziplinären Forschungsprogramm des C.N.R.S.', *Francia. Forschungen zur Westeuropäischen Geschichte*, 13 (1985), 502–510.
- , 'Deutsch-Französischer Kulturtransfer als Forschungsgegenstand. Eine Problem-skizze', in *Transfers. Les Relations Interculturelles dans l' Espace Franco-Allemand (XVIIIe et XIXe Siècle)*, ed. by M. Espagne and M. Werner (Paris: Recherche sur les Civilisations, 1988), 11–34.
- Esteban Naranjo, S., 'Las entradas y salidas de los personajes en la Numancia de Cervantes', *Edad de Oro*, 35 (2016), 73–85.
- Eversmann, P., 'De ruimte van het theater' (unpublished doctoral dissertation, Universiteit van Amsterdam, 1996).
- Ferket, J., "Dol-woest-breyn-herssenloose edelen en grillighe aepenkueren". Kritiek op Spanje en op de literaire conventies van de "comedia" in *Liefdens Behendicheyt (1638)* van Frederico Cornelio De Conincq', *De Zeventiende Eeuw*, 32 (2016), 61–80.
- , *Hekelen met humor. Maatschappijkritiek in het zeventiende-eeuwse komische toneel in de Nederlanden* (Hilversum: Verloren, 2021).
- Fiore, R.L., *Drama & Ethos. Natural-Law Ethics in Spanish Golden Age Theater*, *Studies in Romance Languages*, 14 (Lexington, KY: The University Press of Kentucky, 1975).
- Fischer-Lichte, E., 'I—Theatricality. Introduction: Theatricality: A Key Concept in Theatre and Cultural Studies', *Theatre Research International*, 20 (1995), 85–89.
- , *Theater als Modell für eine performative Kultur—Zum performative Turn in der europäischen Kultur*. (Saarbrücken: Universität des Saarlandes, 2000).
- , *History of European Drama and Theatre*, trans. by Jo Riley (London: Routledge, 2002).
- , *The Routledge Introduction to Theatre and Performance Studies* (London: Routledge, 2014).
- Floeck, W., 'Las Mocedades del Cid von Guillén de Castro und Le Cid von Pierre Corneille. Ein neuer Vergleich' (unpublished doctoral dissertation, Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität, 1969).
- Friedman, E.H., 'El castigo sin venganza and the Ironies of Rhetoric', in *A Companion to Lope de Vega*, ed. by A. Samson and J. Thacker (Woodbridge: Tamesis, 2008), 215–225.
- Frijda, N.H., *The Emotions: Studies in Emotion and Social Interaction* (Cambridge: Cambridge University Press, 1986).
- Frye, N., *Anatomy of Criticism: Four Essays* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2000).
- Garber, M., *Vested Interests. Cross-Dressing & Cultural Anxiety* (New York: Routledge, 1992).
- Geerdink, N., *Dichters & Verdiensten. De sociale verankering van het dichterschap van Jan Vos (1610–1667)* (Hilversum: Verloren, 2012).

- van Gemert, L., *Tussen de bedrijven door? De functie van de rei in Nederlandstalig toneel 1556–1625* (Deventer: Sub Rosa, 1990).
- Gibson, W.S., 'Artists and Rederijkers in the Age of Bruegel', *The Art Bulletin*, 63 (1981), 426–446.
- Goldberg, J., 'Fidelio: Melodramas of Agency and Identity', *Criticism*, 55 (2013), 547–565.
- Gómez, J., *La figura del donaire o el gracioso en las comedias de Lope de Vega* (Sevilla: Ediciones Alfar, 2006).
- Greenblatt, S., *Marvelous Possessions: The Wonder of the New World* (Chicago: Chicago University Press, 1991).
- , *Cultural Mobility: A Manifesto* (Cambridge: Cambridge University Press, 2012).
- Greer, M.R., 'Bodies of Power in Calderón: El nuevo palacio del Retiro and El mayor encanto, amor', in *Conflicts of Discourse, Spanish Literature of the Golden Age*, ed. by P.W. Evans (Manchester: Manchester University Press, 1990), 145–165.
- , 'El poder en juego: El mayor encanto, amor', in *Estudios sobre Calderón 2* (Madrid: Istmo, 2000), 649–692.
- Grijp, L.P., *Het Nederlandse lied in de Gouden Eeuw* (Amsterdam: P.J. Meertens-Instituut, 1991).
- Grijp, L.P. and H. Meeus, 'Muziek op het toneel van de Gouden Eeuw. Eerste vruchten van een Vlaams-Nederlands samenwerkingsproject', in *Kort tijd-verdrijf. Opstellen over Nederlands toneel (vanaf ca. 1550) aangeboden aan Mieke B. Smits-Veldt*, ed. by W. Abrahamse, A.C.G. Fleurkens, and M. Meijer Drees (Amsterdam: A.D. & L. Uitgevers, 1996).
- Groenendijk, L.F., 'De Nadere Reformatie en het toneel', *De Zeventiende Eeuw*, 1 (1989), 141–153.
- Grootes, E., 'Nawoord', in G.A. Bredero, *Moortje en Spaanschen Brabander*, ed. by E. Grootes (Amsterdam: Athenaeum-Polak & Van Gennep, 1999), 378–410.
- Gutiérrez Gil, A., 'Hungria como espacio mítico en las comedias palatinas de Lope de Vega, Mira de Amescua y Rojas Zorilla', *Teatro de palabras. Revista sobre teatro áureo*, 7 (2013), 217–235.
- de Haas, A., '18 juni 1660—Prinses Mary en haar zoon Willem wonen in de Amsterdamse Schouwburg een voorstelling bij van het spel "Beleg en ontset der stad Leyden": Vertoning in toneelstukken in de zeventiende en achttiende eeuw', in *Een theatergeschiedenis der Nederlanden. Tien eeuwen drama en theater in Nederland en Vlaanderen*, ed. by R.L. Erenstein and others (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1996a), 250–257.
- , 'Spaans toneel in Franse tijden (ca 1690–ca 1730)', in *Kort tijd-verdrijf: Opstellen over Nederlands toneel (vanaf ca 1550) aangeboden aan Mieke B. Smits-Veldt*, ed. by W. Abrahamse, A.C.G. Fleurkens, and M. Meijer Drees (Amsterdam: A.D. & L. Uitgevers, 1996b), 251–256.
- , 'Frans-Classicisme en het Nederlandse toneel, 1660–1730', *De Achttiende Eeuw*, 29 (1997), 127–140.
- Haks, D., *Huwelijk en gezin in Holland in de 17e en 18e eeuw* (Utrecht: HES Uitgevers, 1985).
- Harmsen, T., 'Het zien gaat voor 't zeggen: Medea van Jan Vos', *Neerlandistiek* (2016).

- <http://www.neerlandistiek.nl/2016/03/het-zien-gaat-voor-t-zeggen-medea-van-jan-vos/> [accessed 13 April 2018].
- van der Haven, C., 'Blind geweld? Blindmaking en de horror van het kijken op de vroegmoderne bühne', *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, 135 (2019), 23–48.
- Hedman, D., 'Alcina Rediviva. Transformations of an Enchantress in Early Librettos', *LIR Journal*, 11 (2019), 66–125.
- van der Heijden, M., *Huwelijk in Holland. Stedelijke rechtspraak en kerkelijke tucht 1550–1700* (Amsterdam: Bert Bakker, 1998).
- Helmers, H., 'Chapter Eight. "The Cry Of The Royal Blood": Revenge Tragedy and The Stuart Cause in the Dutch Republic, 1649–1660', in *Literary Cultures and Public Opinion in the Low Countries, 1450–1650*, ed. by J. Bloemendal, A. van Dixhoorn, and E. Strietman (Leiden: Brill, 2011), 219–249.
- , 'The Politics of Mobility. Shakespeare's *Titus Andronicus*, Jan Vos's *Aran en Titus* and the Poetics of Empire', in *Politics and Aesthetics in European Baroque and Classicist Tragedy*, ed. by J. Bloemendal and N. Smith (Leiden: Brill, 2016), 344–372.
- Henke, R., 'Introduction', in *Transnational Exchange in Early Modern Theater*, ed. by R. Henke and E. Nicholson (Aldershot: Ashgate, 2008), 1–15.
- Henke, R. and E. Nicholson, 'Introduction', in *Transnational Mobilities in Early Modern Theater*, ed. by R. Henke and E. Nicholson (Aldershot: Ashgate, 2014), 1–19.
- Herlihy, D., 'Making Sense of Incest: Women and the Marriage Rules of the Early Middle Ages', in *Women, Family and Society in Medieval Europe: Historical essays, 1978–1991*, ed. by D. Herlihy (Oxford: Berghahn Books, 1995), 96–109.
- Hernández Araico, S., 'Génesis oficial y oposición política en *El mayor encanto, amor*', *Romantisches Jahrbuch*, 44 (1993), 307–322.
- , 'Gracioso', in *Diccionario de la comedia del Siglo de Oro*, ed. by F.P. Casa, L. García Lorenzo, and G. Vega Carcía-Luengos (Madrid: Editorial Castalia, 2002), 160–162.
- Hildner, D.J., *Reason and the Passions in the 'Comedias' of Calderón* (Amsterdam: John Benjamins, 1982).
- Hoekner, B., E.W. Wyatt, J. Decety, and H. Nusbaum, 'Film music influences how viewers relate to movie characters', *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 5 (2011), 146–153.
- Hoeken, S. and T. Vergeer, *HEEM Data Extractions, version 1.1* (Zenodo, 4 May 2021), <http://doi.org/10.5281/zenodo.4736386>.
- Hoenselaars, T., 'Het spel van wraak en moraal in het Engelse en Nederlandse toneel van de Renaissance', *De Zeventiende Eeuw*, 7 (1991), 113–126.
- Hoenselaars, T. and H. Helmerts, 'The Spanish Tragedy and Revenge Tragedy in Seventeenth Century Britain and the Low Countries', in *Doing Kyd: Essays on The Spanish Tragedy*, ed. by N. Cinpoes (Manchester: Manchester University Press, 2016), 144–170.

- Hogendoorn, W., 'Dutch Theatre, 1600–1848', in *Theatre in Europe: A Documentary History. German and Dutch Theatre, 1600–1848*, ed. by G.W. Brandt (Cambridge: Cambridge University Press, 1993), 335–499.
- , 'Sieraaden van het tooneel. Iets over vertoningen in de Amsterdamse schouwburgen van 1637 en 1665', *Scenarium*, 2 (1978), 70–82.
- , 'Drama en toneel in Amsterdam, 1665–1772', in *De Schouwburg in beeld. Amsterdamse toneelscènes 1665–1772*, ed. by W. Hogendoorn (Houten: HES & De Graaf, 2012), 17–25.
- Horsman, Y., 'Psychoanalysis—Law, Theatre and Violence in *Samson* (1660)', in *Joost van den Vondel (1587–1679). Dutch Playwright in the Golden Age*, ed. by J. Bloemendal and F.W. Korsten (Leiden: Brill, 2012), 445–458.
- Hugenholtz, F.W.N., *Ridderkrijg en burgervrede. West-Europa aan de vooravond van de honderdjarige oorlog* (Haarlem: Tjeenk Willink, 1959).
- Hummelen, W.M.H., *Inrichting en gebruik van het toneel in de Amsterdamse schouwburg van 1637*, *Verhandelingen der KNAW. Afdeling Letterkunde*, 73 (Amsterdam: Noord-Hollandsche Uitgevers Maatschappij, 1967).
- , 'Rembrandt und Gijbsbreght. Bemerkungen zu den Thesen von Hellinga, Volkaja und Van de Waal', in *Neue Beiträge zur Rembrandt-Forschung*, ed. by O.G. von Simson and J. Kelch (Berlin: Gebr. Mann, 1973), 151–161.
- , 'Het tableau vivant, de "toog", in de toneelspelen van de rederijkers', *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, 108 (1992), 193–222.
- , '31 Augustus 1539—De eerste bundel met rederijkersspelen die bij een wedstrijd opgevoerd zijn, komt uit bij Joos Lambrecht lettersteker te Gent. Spelen van sinne en hun opvoeringspraktijken', in *Een theatergeschiedenis der Nederlanden. Tien eeuwen drama en theater in Nederland en Vlaanderen*, ed. by R.L. Erenstein and others (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1996), 98–105.
- Hunningher, B., 'De Amsterdamse Schouwburg van 1637: Type en karakter', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek*, 9 (1958), 109–171.
- Janin, H., *Medieval Justice: Cases and Laws in France, England and Germany, 500–1500* (Jefferson, NC: McFarland, 2009).
- Jansen, G.M.C., J. Leistra, and K.C.J. Stal, *Kennerschap: Bredius | Jan Steen en het Mauritshuis* (The Hague: Stichting Bredius Genootschap, 2014).
- Jansen, J., 'Nawoord', in *Warenar*, P.C. Hooff and S. Coster, ed. by J. Jansen (Amsterdam: Bert Bakker, 2004), 91–114.
- Janssen, M., *Liefde in de Lage Landen* (Amsterdam: Spectrum, 2020).
- Jautze, K., L. Álvarez Francés, and F.R.E. Blom, 'Spaans theater in de Amsterdamse Schouwburg (1638–1672). Kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de creatieve industrie van het vertalen', *De Zeventiende Eeuw*, 32 (2016), 12–39.

- de José Prades, J., *Teoría sobre los personajes de la comedia nueva en cinco dramaturgos* (Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científica, 1963).
- Kahn, J.H., R.M. Tobin, A.E. Massey, and J.A. Anderson, 'Measuring Emotional Expression with the Linguistic Inquire and Word Count', *American Journal of Psychology*, 120 (2007), 263–286.
- Kantorowicz, E., *The King's Two Bodies. A Study in Mediaeval Political Theology* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1957).
- Kaufmant, M.E., *Poétique des espaces naturels dans la comedia nueva* (Madrid: Casa de Velázquez, 2010).
- Keersmaekers, A., '1639—De jonge losbol Guiliam Ogier brengt nieuw leven op het Antwerpse toneel. Komedie en rederijkers in zeventiende-eeuws Antwerpen', in *Een theatergeschiedenis der Nederlanden. Tien eeuwen drama en theater in Nederland en Vlaanderen*, ed. by R.L. Erenstein and others (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1996), 212–217.
- Kennes, H. and E. Vandeweghe, 'Burgerhuis d'Eycken Boom | Inventaris Onroerend Erfgoed', 2017.
- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/10342> [accessed 25 June 2019].
- van Kessel, L., 'Savage Embraces. James Purdy, Melodrama, and the Narration of Identity' (unpublished doctoral dissertation, Universiteit Leiden, 2019).
- Kiernan, V.G., *The Duel in European History. Honour and the Reign of Aristocracy* (Oxford: Oxford University Press, 1988).
- Kloek, E., *Kenau en Magdalena. Vrouwen in de Tachtigjarige Oorlog* (Nijmegen: Vantilt, 2014).
- Knox, P. and S. Pinch, *Urban Social Geography: An Introduction* (London: Routledge, 2010).
- Konijn, E., *Acteurs spelen emoties. Vorm geven aan emoties op het toneel. Een psychologische studie* (Amsterdam: Boom, 1994).
- Konst, J., *Woedende wraakghierigheid en vruchteloze weklachten. De hartstochten in de Nederlandse tragedie van de zeventiende eeuw* (Assen: Van Gorcum, 1993).
- , 'Vadermoord en bloedschande. Visies op Oedipus' vergrijpen tussen 1600 en 1850', *Nederlandse Letterkunde*, 1 (1996), 138–154.
- , 'De motivatie van het offer van Ifis. Een reactie op de Jephtha-interpretatie van F.W. Korsten', *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, 116 (2000), 153–167.
- , *Fortuna, Fatum en Providentia Dei in de Nederlandse tragedie 1600–1720* (Hilversum: Verloren, 2003).
- Korsten, F.W., 'Waartoe hij zijn dochter slachtte. "Enargeia" in een modern retorische benadering van Vondels "Jephtha"', *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, 115 (1999), 315–333.
- , 'Een reactie op "De motivatie van het offer van Ifis" van Jan Konst', *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, 116 (2000), 168–171.

- , *Vondel belicht. Voorstellingen van soevereiniteit* (Hilversum: Verloren, 2006).
- , *A Dutch Republican Baroque* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2017).
- Korsten, F.W., C. van der Haven, I. Leemans, K. Vanhaesebrouck, M. van Duijnen, and Y. de Bruyn, 'Imagineering, or What Images Do to People: Violence and the Spectacular in the Seventeenth-Century Dutch Republic', *Cultural History*, 10 (2020), 1–30.
- Korsten, F.W. and M. van Dijk, 'Violence Heard: The Ekphrasis of Sound from Thundering Sea Battles to Thick Silence', *Journal of the Northern Renaissance*, 11 (2020).
- Kuijpers, E. and C. van der Haven, 'Introduction: Battlefield Emotions 1500–1800: Practices, Experience, Imagination', in *Battlefield Emotions 1500–1800: Practices, Experience, Imagination*, ed. by E. Kuijpers and C. van der Haven (London: Palgrave Macmillan, 2016), 3–21.
- Kwak, Z., "'Proeft de kost en kauwtse met uw' Oogen". Beeldtraditie, betekenis en functie van het Noord-Nederlandse keukentafereel (ca. 1590–1650)' (unpublished doctoral dissertation, Universiteit van Amsterdam, 2014).
- Langvik-Johannessen, K. and K. Porteman, '1700—Inauguratie van de Muntschouwburg te Brussel. Het theaterleven in de Zuidnederlandse hofstad van 1650 tot in de Oostenrijkse tijd', in *Een theatergeschiedenis der Nederlanden. Tien eeuwen drama en theater in Nederland en Vlaanderen*, ed. by R.L. Erenstein and others (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1996), 284–289.
- Larson, D.R., *The Honor Plays of Lope de Vega* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1977).
- Lauer, R.A., 'Spanish Metrification', *Arobertlauer.oucreat.com*, 2002.
<http://arobertlauer.oucreate.com/METRIFICATION.html> [accessed 13 September 2019].
- , 'Honor/Honra Revisited', in *A Companion to Early Modern Hispanic Theater*, ed. by H. Kallendorf (Leiden: Brill, 2014), 77–90.
- Laureys, T., 'Vengeance Clipping the Eagle's Wings: Jan Vos's *Aran en Titus* (1641), Hugo Grotius's *De republica emendanda* (c. 1600) and the Political Implications of Private, Public and Divine Revenge', *Neohelicon*, 47 (2020), 97–115.
- Leavitt, S.E., 'Lions in Early Spanish Literature and on the Spanish Stage', *Hisp*, 44 (1961), 272–276.
- Leemans, I., J.M. van der Zwaan, I. Maks, E. Kuijpers, and K. Steenbergh, 'Mining Embodied Emotions: A Comparative Analysis of Sentiment and Emotion in Dutch Texts, 1600–1800', *Digital Humanities Quarterly*, 11 (2017).
- Leoni, M., *Outside, Inside, Aside. Dialoguing with the Gracioso in Spanish Golden Age Theatre* (New Orleans: University Press of the South, 2000).
- Levine, L., *Men in Women's Clothing. Anti-Theatricality and Effemination 1579–1642* (Cambridge: Cambridge University Press, 1994).
- Loftis, J., 'La comedia española en la Inglaterra del siglo XVII', in *La comedia española en el teatro europeo del siglo XVII*, ed. by H.W. Sullivan, R.A. Galoppe, and M.L. Stoutz (London: Tamesis, 1999), 101–119.

- van Marion, O., 'Lessen in liefde. Ovidius' heldinnenbrieven in de Nederlanden', in *De mensen van vroeger, de hoven van weleer. Over de receptie van de klassieken in de Europese literatuur*, ed. by K. Enenkel and P. van Heck (Utrecht: Florivallis, 2001), 161–182.
- , *Heldinnenbrieven. Ovidius' 'Heroides' in Nederland* (Nijmegen: Vantilt, 2005).
- , 'Lovesickness on Stage: Besotted Patients in 17th-Century Medical Handbooks and Plays', in *Illness and Literature in the Low Countries: From the Middle Ages until the 21st Century*, ed. by J. Grave, R. Honings, and B. Noak (Göttingen: V&R Press, 2016), 47–60.
- , 'Is God een krokodil? Vondel, "Constantijnje" en de predestinatieleer', in *Van Constantijnje tot Tonio. Het dode kind in de Nederlandse literatuur*, ed. by R. Honings, O. van Marion, and T. Vergeer (Hilversum: Verloren, 2018), 31–41.
- , *Gouden diva's. De eerste Nederlandse actrices en hun sporen in de literatuur, Dertigste Bert van Selm-Lezing* (Leiden: Primavera Pers, 2021).
- van Marion, O. and T. Vergeer, 'Gezongen emoties. Toneelliederen in Rodenburghs *Vrou Iacoba* bij de opening van de nieuwe Schouwburg', *De Zeventiende Eeuw*, 30 (2014), 168–184.
- , 'Vrouwenmoord in Vondels *Gysbreght*', in *Beïnvloeden met emoties. Pathos en retorica*, ed. by J. de Jong, C. Pieper, and A. Rademaker (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2015), 143–148.
- , 'Spain's Dramatic Conquest of the Dutch Republic: Rodenburgh as a Literary Mediator of Spanish Culture', *De Zeventiende Eeuw*, 32 (2016), 40–60.
- , 'Horses of Power and Passion: Horses and their Riders in 17th-Century Dutch Adaptations of the Spanish Comedia', in *Figurations animalières a travers les textes et l' image en Europe. Du Moyen Âge à nos jours*, ed. by A. van de Haar and A. Schulte Nordholt (Leiden: Brill, 2021), 374–388.
- Mas, A., *La caricature de la femme, du mariage et de l' amour dans l' oeuvre de Quevedo* (Paris: Editions Hispano-Americanas, 1957).
- Matthey, I., *Het duel in de Nederlandse geschiedenis* (Zutphen: Walburg Pers, 2012).
- McKendrick, M., 'Honour/Vengeance in the Spanish "Comedia": A Case of Mimetic Transference', *Modern Language Review*, 79 (1984), 313–335.
- , *Theatre in Spain 1490–1700* (Cambridge: Cambridge University Press, 1989).
- , 'Breaking the Silence: Women and the Word in the Comedia', *Revista Canadiense de Estudios Hispánicos*, 29 (2004), 13–30.
- Meeus, H., 'Two Fountains of Ivory: Nudity on Stage in the Seventeenth-Century Low Countries', in *The Nude and the Norm in the Early Modern Low Countries*, ed. by K. de Clippel, K. van Cauteran, and K. van der Stighelen (Turnhout: Brepols, 2011), 83–96.
- Meijer Drees, M., 'Toneelopvattingen in beweging: rivaliteit tussen Vos en Vondel in 1641', *De Nieuwe Taalgids*, 79 (1986), 453–460.
- , *De treurspelen van Thomas Asselijn (ca. 1620–1701)* (Enschede: Academisch Boeken Centrum, 1989).

- , *Andere landen, andere mensen. De beeldvorming van Holland versus Spanje en Engeland omstreeks 1650* (The Hague: SDU Uitgevers, 1997).
- Menzer, P., 'Chapter 1—Crowd Control', in *Imagining the Audience in Early Modern Drama, 1558–1642*, ed. by J.A. Low and N. Myhill (New York: Palgrave Macmillan, 2011), 19–36.
- Moles, J., 'Philosophy and Ethics', in *The Cambridge Companion to Horace*, ed. by S. Harrison (Cambridge: Cambridge University Press, 2007), 165–180.
- Myhill, N. and J.A. Low, 'Introduction: Audience and Audiences', in *Imagining the Audience in Early Modern Drama, 1558–1642*, ed. by J.A. Low and N. Myhill (New York: Palgrave Macmillan, 2011), 1–17.
- Neumeister, S., 'El mayor encanto, amor, de Calderón: aspectos lúdicos', *Bulletin of Hispanic Studies*, 90 (2013), 807–819.
- Niefanger, D., 'Gebärde und Bühne', in *Georg Philipp Harsdörffers Universalität*, ed. by S. Keppler-Tasaki and U. Kocher (Berlin: De Gruyter, 2011), 65–82.
- Nozeman, M., 'Lee, Susanna van', *Digitaal Vrouwenlexicon van Nederland* (Huygens ING, 2014a). <http://resources.huygens.knaw.nl/vrouwenlexicon/lemmata/data/Lee> [accessed 18 June 2019].
- , 'Questiers, Catharina', *Digitaal Vrouwenlexicon van Nederland* (Huygens ING, 2014b). <http://resources.huygens.knaw.nl/bwn1780-1830/DVN/lemmata/data/Questiers> [accessed 19 October 2020].
- Oey-de Vita, E., 'Vertoningen en pantomimes in vroeg-17e-eeuwse toneelstukken (1610–1620)', *Scenarium*, 8 (1984), 9–25.
- Oleza, J., 'Las opciones dramáticas de la senectud de Lope', in *Proyección y significados del teatro clásico español. Homenaje a Alfredo Hermenegildo y Francisco Ruiz Ramón* (Madrid, Mayo de 2003), ed. by J.M. Díez Borque and J. Acalá-Zamora (Madrid: Seacex, 2004), 257–276.
- , 'Reyes visibles, reyes temibles. El conflicto de la lujuria del déspota en el teatro de Lope de Vega', in 'Por discreto y por amigo'. *Mélanges offerts à Jean Canavaggio*, ed. by C. Couderc and B. Pellistrandi (Madrid: Casa de Velázquez, 2005), 305–318.
- ONSTAGE. *Online Datasystem of Theatre in Amsterdam from the Golden Age to the Present*, 2015. <http://www.vondel.humanities.uva.nl/onstage/> [accessed 31 August 2021].
- Oomen-Delhayé, A., *De Amsterdamse Schouwburg als politiek strijdtoneel. Theater, opinievorming en de (r)evolutie van Romeinse helden (1780–1801)* (Hilversum: Verloren, 2019).
- Paster, G.K., *Humoring the Body. Emotions and the Shakespearean Stage* (Chicago: University of Chicago Press, 2004).
- Pearson, M.F., 'Chapter 5—Audience as Witness in Edward II', in *Imagining the Audience in Early Modern Drama, 1558–1642*, ed. by J.A. Low and N. Myhill (New York: Palgrave Macmillan, 2011), 93–111.
- Pennebaker, J.W., M.E. Francis, and R.J. Booth, *Linguistic Inquiry and Word Count: LIWC2001* (Mahwah, NJ: Erlbaum Publishers, 2001).

- Pfister, M., *The Theory and Analysis of Drama*, trans. by J. Halliday (Cambridge: Cambridge University Press, 1988).
- Pipkin, A., *Rape in the Republic, 1609–1725: Formulating Dutch Identity*, *Studies in Medieval and Reformation Traditions*, 172 (Leiden: Brill, 2013), 190–235.
- Plamper, J., *The History of Emotions: An Introduction* (Oxford: Oxford University Press, 2015).
- Pleij, H., *Het gilde van de Blauwe Schuit. Literatuur, volksfeest en burgermoraal in de late Middeleeuwen* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2009).
- Pollmann, Jop, 'Berust Vondel's Konstantijntje op een oude zangwijze?', *Vondel-Kroniek*, 1 (1930), 68–77.
- Pollmann, Judith, 'Schuilen Onder de Vleugels van Oranje. Over de Wortels van Het Orangisme 1600–1618', in *Oranje onder. Populair orangisme van Willem van Oranje tot nu*, ed. by H. te Velde and D. Haks (Amsterdam: Prometheus/Bert Bakker, 2014), 27–45.
- Ponte, M., 'Zabynaja—a play', *Voetnoot.org*, 2020. <https://voetnoot.org/2020/04/13/zabynaja/> [accessed 30 September 2020].
- Porteman, K. and M.B. Smits-Veldt, *Een nieuw vaderland voor de muzen. Geschiedenis van de Nederlandse literatuur, 1560–1700* (Amsterdam: Bert Bakker, 2008).
- Postlewait, T., *The Cambridge Introduction to Theatre Historiography* (Cambridge: Cambridge University Press, 2009).
- , 'Mise-en-scène', in *The Oxford Companion to Theatre and Performance*, ed. by D. Kennedy (Oxford: Oxford University Press, 2010).
- van Praag, J.A., *La comedia espagnole aux Pays-Bas au XVIIIe et au XVIIIe siècle* (Amsterdam: H.J. Paris/A.H. Kruyt, 1922).
- Prandoni, M., *Een mozaïek van stemmen. Verbeeldend lezen in Vondels Gysbreght van Aemstel* (Hilversum: Verloren, 2007).
- Principe, L.M., *The Secrets of Alchemy* (Chicago: University of Chicago Press, 2013).
- Quak, A., 'Valentijn & Nameloos', in *Van Aiol tot de Zwaanridder. Personages uit de Middeleeuwse verhaalkunst en hun voortleven in literatuur, theater en beeldende kunst*, ed. by W.P. Gerritsen and A.G. van Melle (Nijmegen: SUN, 1998), 338–340.
- Ramakers, B., 'Voor stad en stadgenoten. Rederijkers, kamers en toneel in Haarlem in de tweede helft van de zestiende eeuw', in *Conformisten en rebellen. Rederijkerscultuur in de Nederlanden (1400–1650)*, ed. by B. Ramakers (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2003), 108–124.
- , 'Lezen als een toeschouwer. Over performatieve receptie van Middelnederlandse teksten', *Queeste*, 11 (2004), 127–139.
- Ramón Muñoz, J., 'Intratextualidad o reescritura en Lope de Vega: El perseguido, El mayordomo de la duquesa de Amalfi y El perro del hortelano', *Anuario Lope de Vega. Texto, literatura, cultura*, 21 (2015), 46–78.

- Ravel, J.S., *The Contested Parterre: Public Theater and French Political Culture, 1680–1791* (Ithaca, NY: Cornell University Press, 1999).
- Reddy, W.M., *The Navigation of Feeling. A Framework for the History of Emotions* (Cambridge: Cambridge University Press, 2001).
- Rey Hazas, A., ‘Algunas reflexiones sobre el honor como sustituto funcional del destino en la tragicomedia barroca española’, in *Comedias y comediantes: estudios sobre el teatro clásico español*, ed. by M.V. Diago and T. Ferrer (Valencia: Universitat de València, 1991), 251–262.
- Rodríguez Pérez, Y., “‘Neem liever een Spaans spel’”. Nieuw onderzoek naar het Spaanse toneel op de Noord- en Zuidnederlandse planken in de zeventiende eeuw’, *De Zeventiende Eeuw*, 32 (2016), 2–11.
- , ‘Introduction: On Hispanophobia and Hispanophilia across Time and Space’, in *Literary Hispanophobia and Hispanophilia in Britain and the Low Countries (1550–1850)*, ed. by Y. Rodríguez Pérez, *Heritage and Memory Studies*, 10 (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2020), 11–45.
- Roodenburg, H. and C. Santing, ‘Introduction. Batavian Phlegm? The Dutch and their Emotions in Pre-Modern Times’, *BMGN—Low Countries Historical Review*, 129 (2014), 7–19.
- Rosenwein, B.H., ‘Worrying about Emotions in History’, *The American Historical Review*, 107 (2002), 821–845.
- Rowe, K., ‘Minds in Company: Shakespearean Tragic Emotions’, in *The Tragedies, A Companion to Shakespeare’s Works*, ed. by R. Dutton and J.E. Howard, 4 vols (Oxford: Oxford University Press, 2003), 1, 47–72.
- Ruano de la Haza, J.M., ‘Lope de Vega and the Theatre in Madrid’, in *A Companion to Lope de Vega*, ed. by A. Samson and J. Thacker (Woodbridge: Tamesis, 2008), 29–50.
- Ruff, J.R., *Violence in Early Modern Europe, 1500–1800* (Cambridge: Cambridge University Press, 2001).
- Sáez, A.J., ‘Intrigas en la corte de Buda: Disimulación política y género palatino en *El cuerdo loco* de Lope de Vega’, *Anuario Lope de Vega. Texto, Literatura, Cultura*, 21 (2015a), 95–115.
- , ‘Las comedias húngaras de Lope de Vega: Una cadena de intertextualidad y reescritura’, *Dicenda. Cuadernos de Filología Hispánica*, 33 (2015b), 293–307.
- Salvi, M., ‘The Queen’s Two Bodies: Sexual Politics in Lope de Vega’s *La reina Juana de Nápoles*’, *Bulletin of the Comediantes*, 57 (2005), 45–59.
- Sánchez, J., ‘*La Tramoyera*: A New Role for Women in the Golden Age *Comedia de Capa y Espada*’ (unpublished doctoral dissertation, University of Illinois Chicago, 2012).
- Schama, S., *The Embarrassment of Riches: An Interpretation of Dutch Culture in the Golden Age* (New York: Random House, 1987).
- Scheer, M., ‘Are Emotions a Kind of Practice (and Is That What Makes Them Have a History)? A Bourdieuan Approach to Understanding Emotion’, *History and Theory*, 51 (2012), 193–220.

- Schenkeveld-van der Dussen, M.A., 'Inleiding', in A. Pels, *Gebruik én misbruik des tooneels*, ed. by M.A. Schenkeveld-van der Dussen (Culemborg: Tjeenk Willink/Noorduijn, 1978), 9–37.
- Schenkeveld-van der Dussen, M.A., P. Couttenier, K. Porteman, and L. van Gemert, *Met en zonder lauwerkrans. Schrijvende vrouwen uit de vroegmoderne tijd 1550–1850* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1997).
- Scherer, K.R., 'What Are Emotions? And How Can They Be Measured?', *Information sur les sciences sociales*, 4 (2005), 695–730.
- Schmale, W., 'Kulturtransfer', *European History Online (EGO)* 2012. http://ieg-ego.eu/de/threads/theorien-und-methoden/kulturtransfer/wolfgang-schmale-kulturtransfer?set_language=de&C= [accessed 17 February 2021].
- Schwartz, G., *Rembrandt: Zijn leven, zijn schilderijen. Een nieuwe biografie met alle beschikbare schilderijen in kleur afgebeeld* (Maarssen: Gary Schwartz, 1984).
- Scott Soufas, T., 'Melancholy, the Comedia, and Early Modern Psychology', in *A Companion to Early Modern Hispanic Theater*, ed. by H. Kallendorf (Leiden: Brill, 2014), 299–310.
- van Selm, B., *De 'Amadis van Gaule'-romans. Productie, verspreiding en receptie van een bestseller in de vroegmoderne tijd in de Nederlanden* (Leiden: SNL, 2001).
- Shepherd, S., *Amazons and Warrior Women: Varieties of Feminism in Seventeenth-Century Drama* (Brighton: Harvest Press, 1981).
- Sierhuis, F., 'Revenge, Resistance and the Problem of Machiavellianism: P.C. Hooff's *Geeraerd van Velsen* (1613)', *Dutch Crossing*, 34 (2010), 115–137.
- , 'The Passions in the Literature of the Dutch Golden Age', *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, 132 (2016), 333–365.
- Sluijter, E.J., *Seductress of Sight: Studies in Dutch Art of the Golden Age*, *Studies in Netherlandish Art and Cultural History* 2 (Zwolle: Waanders, 2000).
- , 'Rembrandt's Portrayal of the Passions and Vondel's "staetveranderinge"', in *The Passions in the Arts of the Early Modern Netherlands*, ed. by S.S. Dickey and H. Roodenburg, *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek*, 60 (2010), 283–301.
- Smits-Veldt, M.B., *Het Nederlandse renaissance-toneel* (Utrecht: HES Uitgevers, 1991).
- , 'Vertoningen in opvoeringen van Vondels tragedies 1638–1720. Van emblema tot "sieraad"', *De Zeventiende Eeuw*, 11 (1995), 210–218.
- , '21 mei 1658—Jan Baptist van Fornenbergh koopt een huis en erf aan de Denneweg in Den Haag om in de tuin een theater te bouwen. Toneel te Den Haag in de zeventiende eeuw', in *Een theatergeschiedenis der Nederlanden. Tien eeuwen drama en theater in Nederland en Vlaanderen*, ed. by R.L. Erenstein and others (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1996), 242–249.
- Smits-Veldt, M.B. and G. Teusink, *Conventies in de mise-en-scène op het toneel van Van Campen (1637–*

- 1665): Een onderzoek naar de voorstelling van de 'gespeelde ruimte' (Amsterdam: Universiteit van Amsterdam, 1978).
- Spies, M., 'Verbeeldingen van vrijheid: David en Mozes, Burgerhart en Bato, Brutus en Cato', *De Zeventiende Eeuw*, 10 (1994), 141–158.
- , 'Catharina en de groten. Over enkele illustraties van Catharina Questiers', in *De steen van Alciato. Literatuur en visuele cultuur in de Nederlanden. Opstellen voor prof. dr. Karel Porteman bij zijn emeritaat*, ed. by M. van Vaeck, H. Brems, and G.H.M. Claasens (Louvain: Peeters, 2003), 597–614.
- Steenbergh, K., 'Gender Studies—Emotions in *Jeptha* (1659)', in *Joost van den Vondel (1587–1679): Dutch Playwright in the Golden Age*, ed. by J. Bloemendal and F.W. Korsten (Leiden: Brill, 2012), 407–426.
- , 'Compassion and the Creation of an Affective Community in the Theatre: Vondel's *Mary Stuart, or Martyred Majesty* (1646)', *BMGN—Low Countries Historical Review*, 129 (2014), 90–112.
- Sternfeld, F.W., *Music in Shakespearean Tragedy* (London: Routledge, 1963).
- van Stipriaan, R., *Leugens en vermaak. Boccaccio's novellen in de kluchtcultuur van de Nederlandse renaissance* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1996).
- , 'Het theatrum mundi als ludiek labyrint. De vele gedaanten van het rollenspel in de zeventiende eeuw', *De Zeventiende Eeuw*, 19 (1999), 12–23.
- , *De Hartenjager: Leven, werk en roem van Gerbrandt Adriaensz. Bredero* (Amsterdam: Querido, 2018).
- Stoett, F.A., '313. Boontje komt om zijn loontje', *Nederlandsche spreekwoorden, spreekwijzen, uitdrukkingen en gezegden* (Zutphen: W.J. Thieme & Cie, 1923).
- Strapparava, C. and A. Valitutti, 'WordNet-Affect: An Affective Extension of WordNet', in *Proceedings of the Fourth International Conference on Language Resources and Evaluation*, ed. by M.T. Lino and others (Lisbon: European Language Resources Association, 2004), 1083–1086.
- Sturkenboom, D., 'Understanding Emotional Identities. The Dutch Phlegmatic Temperament as Historical Case-Study', *BMGN—Low Countries Historical Review*, 129 (2014), 163–191.
- Suitner, J., *Imagining Cultural Vienna: On the Semiotic Regulation of Vienna's Culture-Led Urban Transformation* (Bielefeld: Transcript, 2015).
- Sullivan, H.W., 'Una traducción flamenca de *La devoción de la cruz de Calderón* que no está perdida', in *Actas del VI congreso internacional de hispanistas*, ed. by H.W. Sullivan, R.A. Galoppe, and M.L. Stoutz (Toronto: University of Toronto Press, 1980), 731–735.
- , *Calderón in the German Lands and the Low Countries. His Reception and Influence, 1654–1980* (Cambridge: Cambridge University Press, 1983).
- , 'Comedia en los Países Bajos', in *Diccionario de la comedia del Siglo de Oro*, ed. by F.P. Casa, L. García Lorenzo, and G. Vega Carcia-Luengos (Madrid: Editorial Castalia, 2002), 66–67.

- Szakolczai, A., 'Liminality and Experience: Structuring Transitory Situations and Transformative Events', *International Political Anthropology*, 2 (2009), 141–172.
- Thacker, J., *Role-Play and the World as Stage in the Comedia* (Liverpool: Liverpool University Press, 2002).
- , *A Companion to Golden Age Theatre* (Woodbridge: Tamesis, 2007).
- , 'The Arte nuevo de hacer comedias: Lope's Dramatic Statement', in *A Companion to Lope de Vega*, ed. by A. Samson and J. Thacker (Woodbridge: Tamesis, 2008), 109–118.
- Thomassen, B., 'The Uses and Meanings of Liminality', *International Political Anthropology*, 2 (2009), 5–28.
- Thouret, C., 'Voir, juger, découvrir: la place du regard dans la Querelle du Cid', *Littératures classiques*, 82 (2013), 99–111.
- Tigner, A.L., 'The Spanish Actress's Art: Improvisation, Transvestism, and Disruption in Tirso's *El vergonzoso en palacio*', *Early Theatre*, 15 (2012), 169–191.
- Turner, H.S., *The English Renaissance Stage: Geometry, Poetics, and the Practical Spatial Arts, 1580–1630* (Oxford: Oxford University Press, 2006).
- Turner, V., *The Ritual Process: Structure and Anti-Structure*, The Lewis Henry Morgan Lecture Series 5, 1966 (London: Routledge & Kegan Paul, 1969).
- Umpierre, G., *Songs in the Plays of Lope de Vega: A Study of Their Dramatic Function* (London: Tamesis, 1975).
- Van Bruaene, A.L., *Om beters wille. Rederijkerskamers in de stedelijke cultuur in de Zuidelijke Nederlanden (1450–1650)* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2008).
- Vanhaesebrouck, K., 'Barok en classicisme', in *Theater: Een westerse geschiedenis*, ed. by Th. Crombez and others (Tiel: Lannoo Campus, 2015), 120–144, 324–327, 333–335.
- Vanhaesebrouck, K. and C. van der Haven, 'Imagineering Violence: The Spectacle of Violence in the Early Modern Period', *Journal of the Northern Renaissance*, 11 (2020).
- Veenstra, F., 'Aristocratische moraal. Een facet van de Geeraerd van Velsen', in *Ethiek en moraal bij P.C. Hoof. Twee Studies in renaissanceïstische levensidealen*, ed. by F. Veenstra (Zwolle: Tjeenk Willink, 1968), 9–101.
- Veldhorst, N., 'A Singing Siren Enchants Men to Sleep: Musical Deceit in Dutch Renaissance Drama', in *On the Edge of Truth and Honesty: Principles and Strategies of Fraud and Deceit in the Early Modern Period*, ed. by T. van Houdt, M. Spies, and M. van Vaecq (Leiden: Brill, 2002), 253–267.
- , *De Perfecte Verleiding. Muzikale Scènes Op Het Amsterdams Toneel in de Zeventiende Eeuw* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2004).
- Vergeer, T., 'Horror on Stage in the Dutch Republic: Re-Thinking a *Tableau Vivant* from Joost van den Vondel's *Gysbreght van Aemstel* (1637) through Aby Warburg's *Pathosformeln* and *Denkraum*', *La rivista di engramma, la tradizione classica nella memoria occidentale*, 130 (2015), 184–208.

- , ‘“De nasmart van mijn daden”. Rouwverwerking bij een dochteroffer in Vondels *Jeptha*’, in *Van Constantijntje tot Tonio. Het dode kind in de Nederlandse literatuur*, ed. by R. Honings, O. van Marion, and T. Vergeer (Hilversum: Verloren, 2018), 43–56.
- , ‘A Theatrical Whodunit’, *Leiden Arts in Society Blog*, 2020a. <https://leidenartsinsocietyblog.nl/articles/a-theatrical-whodunit>.
- , ‘A Theatrical Whodunit II: Was This Sherlock Mistaken?’, *Leiden Arts in Society Blog*, 2020b. <https://leidenartsinsocietyblog.nl/articles/a-theatrical-whodunit-ii>.
- , ‘Recasting a Comedia by Calderón: Parallel Adaptations of *El mayor encanto, amor* in Brussels and Amsterdam, c. 1670’, *Anuario Calderoniano*, 13 (2020c), 317–341.
- , ‘The Lion, the Witch, and the Monkey: Animal Metamorphosis in the Dutch-Language Adaptations of Calderón’s *El mayor encanto, amor*, c. 1670’, *Journal of the LUCAS Graduate Conference*, 8 (2020d), 93–115.
- Vergeer, T. and S. Hoeken, ‘Turning Emotions into Numbers: A Quantitative Analysis of Emotions in Early Modern Dutch Drama across Four Genres’, in preparation.
- Vergeer, T. and O. van Marion, ‘Bredero en Lope de Vega. Een verholde liefde voor Spaanse capriolen?’, *Handelingen Koninklijke Zuid-Nederlandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis*, 2021, in print.
- Vossler, K., *Lope de Vega y su tiempo*, trans. by R. de la Serna (Madrid: Revista De Occidente, 1933).
- Vosters, S.A., *Spanje in de Nederlandse literatuur* (Amsterdam: H.J. Paris, 1955).
- van Vugt, I., ‘The Structure and Dynamics of Scholarly Networks between the Dutch Republic and the Grand Duchy of Tuscany in the 17th Century’ (unpublished doctoral dissertation, Universiteit van Amsterdam, 2019).
- Wahrman, D., *The Making of the Modern Self: Identity and Culture in Eighteenth-Century England* (New Haven, CT: Yale University Press, 2004).
- von der Walde Moheno, L., ‘La anónima comedia *El texedor de Segovia* en relación con la de Juan Ruiz de Alarcón: análisis intertextual’, in *Cuatrocientos años del ‘Arte nuevo de hacer comedias’ de Lope de Vega. Actas selectas del XIV congreso de la asociación internacional de teatro español y novohispano de los Siglos de Oro*, ed. by G. Vega Carcía-Luengos and H. Urzáiz Tortajada (Valladolid: Universidad de Valladolid, 2010), 1085–1094.
- Walthaus, R., ‘La comedia lopesca y el teatro holandés de principios del siglo XVII: un temprano triunfo para Theodore Rodenburgh’, in *La comedia española en el teatro europeo del siglo XVII*, ed. by H.W. Sullivan, R.A. Galoppe, and M.L. Stoutz (London: Tamesis, 1999), 152–174.
- Weber de Kurlat, F., ‘Hacia una sistematización de los tipos de comedia de Lope de Vega’, in *Actas del quinto congreso internacional de hispanistas*, ed. by F. López, J. Pérez, N. Salomon, and M. Chevalier, 2 vols (Bordeaux: Université de Bordeaux, 1977), II, 867–871.
- Weisgerber, J., ‘Het afwijzen van de wraakzucht in de 17de-eeuwse tragedie: Het voorbeeld van

- Corneille en Vondel', *Verslagen en mededelingen van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, 118 (2008), 353–370.
- Weissman, A.W., 'Jacob van Campen', in *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, ed. by U. Thieme and F. Becker (Leipzig: E.A. Seemann, 1911), 460–461.
- Werkgroep Utrechtse neerlandici, 'Inleiding', in *Verloofde Koninksbuידt*, L. Meijer, ed. by Werkgroep Utrechtse neerlandici (Utrecht: Vooys, 1978), 9–59.
- Werner, M. and B. Zimmermann, 'Beyond Comparison. *Histoire Croisée* and the Challenge of Reflexivity', *History and Theory*, 4 (2006), 30–50.
- Wilder, T., 'Lope, Pinedo, Some Child Actors and a Lion', *Romance Philology*, 7 (1953), 19–26.
- Wilson, M., *Spanish Drama of the Golden Age* (Oxford: Pergamon, 1969).
- Wilson Smith, M., 'Scenography', in *The Oxford Companion to Theatre and Performance*, ed. by D. Kennedy (Oxford: Oxford University Press, 2010).
- Winkel, J., 'De invloed der Spaansche letterkunde op de Nederlandsche in de zeventiende eeuw', *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, 1 (1881), 59–114.
- , *Geschiedenis der Nederlandsche letterkunde van de Republiek der Vereenigde Nederlanden* (2), *De ontwikkelingsgang der Nederlandsche letterkunde*, 4 (Haarlem: De erven F. Bohn, 1924).
- Witstein, S.F., *Bronnen en bewerkingswijze van de ontleende gedeelten in Rodenburghs 'Eglentiers Poëtens Borst-Weringh' (1619). Het proza-betoog en de emblemata*, *Mededelingen der KNAW. Afdeling Letterkunde*, 27 (Amsterdam: Noord-Hollandsche Uitgevers Maatschappij, 1964).
- , *Funeraire poëzie in de Nederlandse renaissance. Enkele funeraire gedichten van Heinsius, Hooft, Huygens en Vondel, gezien tegen de achtergrond van de theorie betreffende het genre* (Assen: Van Gorcum, 1969).
- Wittgenstein, L., *Philosophische Untersuchungen—Philosophical Investigations*, trans. by G.E.M. Anscombe (Oxford: Basil Blackwell, 1958).
- Worp, J.A., *Jan Vos* (Groningen: J.B. Wolters, 1879).
- , *Geschiedenis van het drama en van het tooneel in Nederland*, 2 vols (Groningen: Wolters, 1907), II.
- , *Geschiedenis van den Amsterdamschen Schouwburg 1496–1772*, ed. by J.F.M. Sterck (Amsterdam: S.L. van Looy, 1920).
- Yearling, R., *Ben Jonson, John Marston and Early Modern Drama: Satire and the Audience* (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2016).
- Zijdemans, R., 'De waarde van de gulden/euro', *Internationaal Instituut Voor Sociale Geschiedenis*, 2021. <http://www.iisg.nl/hpw/calculate-nl.php> [accessed 23 July 2021].
- Ziogas, I., 'Famous Last Words: Caesar's Prophecy on the Ides of March', *Antichthon*, 50 (2016), 134–153.
- van der Zwaan, J.M., I. Leemans, E. Kuijpers, and I. Maks, 'HEEM, a Complex Model for Mining Emotions in Historical Text', *IEEE 11th International Conference on ESience*, 2015, 22–30.

van der Zwaan, J.M., I. Maks, E. Kuijpers, I. Leemans, K. Steenbergh, and H. Roodenburg, *Historic Embodied Emotions Model (HEEM) Dataset, version 1.0* (Zenodo, 2016), <http://doi.org/10.5281/zenodo.47751>.

